

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ОЦІНКИ НАМІРІВ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ПРОЄКТІВ¹

GENERAL CRITERIA FOR THE EVALUATION OF EFFICIENCY IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE PROJECTS IN UKRAINE THROUGH THE PRISM OF PROJECT'S INTENTIONS ASSESSING

Гаруст Ю.В., д.ю.н.,
доцент кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки
Сумський державний університет

Мельник В.І., д.ю.н.

Миргород-Карпова В.В., к.ю.н.,
викладач кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки
Сумський державний університет

**Малетов Д.В., аспірант кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки**
Сумський державний університет

**Павленко Б.О., аспірант, асистент кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки**
Сумський державний університет

**Кіашко Ю.М., аспірант кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки**
Сумський державний університет

Стаття присвячена питанням загальних критеріїв оцінки ефективності реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні через оцінки намірів і результативності виконання проєктів. Наголошується, що одним із важливих аспектів розбудови й системного вдосконалення дієвої комплексної системи правового врегулювання вказаної сфери є формування загальних критеріїв оцінки ефективності виконання міжнародної технічної допомоги в Україні.

Зауважується, що існування таких критеріїв надає змогу одночасно розв'язати декілька груп проблем, а саме виявити дискусійні позиції в цій сфері й запропонувати інноваційні форми, методи, способи й засоби їх вирішення. Робиться спроба обґрунтування, що системна розбудова дієвої з позиції довгострокової перспективи державної системи забезпечення реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні можлива винятково за умови реальної змоги всебічно оцінити поточні результати такої роботи.

Пропонується до числа основних загальних критеріїв оцінки ефективності реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні віднести такі:

- 1) повнота й своєчасність реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги;
 - 2) подальша підтримка (в тому числі фінансування) напряду, на який був орієнтований проєкт міжнародної технічної допомоги;
 - 3) сприяння започаткуванню чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого) внаслідок реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги;
 - 4) стійкість проєкту міжнародної технічної допомоги до змін різного характеру під час його реалізації;
 - 5) інтеграція результатів проєкту міжнародної технічної допомоги в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни в цілому.
- Щодо підгрупи додаткових (факультативних) критеріїв, то з позиції оцінки результативності здійснюється акцент на таких:
- 1) оцінка рівня ефективності сприяння протидії державою та суб'єктами приватноправових відносин відповідним загрозам і мінімізації ризиків національній безпеці України різного характеру й країн походження внаслідок реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги;
 - 2) оцінка рівня економічної стійкості й сприяння забезпечення поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги;
 - 3) оцінка ефективності реалізації відповідних функцій держави й місцевого самоврядування шляхом отриманих фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках міжнародної технічної допомоги;
 - 4) оцінка рівня забезпеченості сприянню започаткування чи прискорення виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами, завдяки використанню фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках міжнародної технічної допомоги;
 - 5) оцінка рівня позитивних результатів соціального характеру;
 - 6) оцінка ступеня посилення міжнародної чи міждержавної взаємодії за підсумками реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги в Україні;
 - 7) оцінка становища України з боку формування сприятливого інвестиційного клімату останньої внаслідок реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги;
 - 8) оцінка ролі громадянського суспільства з відповідного кола питань за підсумками реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги;

¹ Стаття виконана в рамках науково-дослідної роботи, яка фінансувалась Національним Фондом досліджень України «Розробка «Концепції запровадження державної системи контролю за залученням та ефективним використанням міжнародної технічної допомоги в Україні на 2021–2025 рр.» (номер державної реєстрації 2020.02/0137).

9) оцінка рівня виявлених змін, у тому числі вдосконалення інформаційного (та, або), технічного (та, або), наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади й місцевого самоврядування внаслідок реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги.

Ключові слова: критерії, міжнародна технічна допомога, наміри, оцінка (оцінювання), результативність.

The article is devoted to the issues of general criteria for effectiveness assessing international technical assistance projects in Ukraine through assessments of the intentions and effectiveness of project implementation. Emphasized that one of the important aspects of development and systematic improvement of an effective comprehensive system of legal regulation of this area is the formation of general criteria for effectiveness assessing the international technical assistance in Ukraine.

Noticed that the existence of such criteria makes it possible to simultaneously solve several groups of problems, namely to identify debatable positions in this area, and to propose innovative forms, methods, ways, and means of solving them.

It was made an attempt to substantiate that the systematic development of an effective, from a long-term perspective, state system to ensure the implementation of ITA projects in Ukraine is possible only if there is a real opportunity to fully assess the current results of such work.

Proposed to include the following among the main general criteria for effectiveness assessing of the international technical assistance projects implementation in Ukraine:

- 1) completeness and timeliness of the implementation of ITA projects;
- 2) further support (including financing) of the direction on which the ITA project was focused;
- 3) assistance in initiating or activating constructive processes of the relevant course (direct or indirect) as a result of the implementation of ITA projects;
- 4) resilience of the ITA project to changes of different nature during its implementation;
- 5) integration of the ITA project results into other spheres of public life of a certain region or country as a whole.

Regarding the subgroup of additional (optional) criteria, from the standpoint of performance evaluation the emphasis is on the following:

- 1) assessment of the effectiveness level assistance to the state and private law subjects relations ITA;
- 2) assessment of the economic stability level and promotion of sustainable economic development as a result of the ITA project implementation;
- 3) effectiveness assessment of the relevant functions of the state and local self-government implementation at the expense of the received financial and other resources and services within the ITA;
- 4) assessment of the level of security to facilitate the initiation or acceleration of Ukraine's implementation of the relevant obligations under international, interstate conventions, agreements and treaties, through the use of financial and other resources and services obtained under the ITA;
- 5) positive results level assessment of a social nature;
- 6) degree assessment of the international or interstate cooperation strengthening based on the results of the ITA project implementation in Ukraine;
- 7) assessment of the position of Ukraine in terms of the formation of a favorable investment climate as a result of the ITA project implementation;
- 8) assessment of the role of civil society in the relevant range of issues based on the ITA project results;
- 9) assessment of the level identified changes, including improvement of information (and, or), technical (and, or), scientific, (and, or) staffing of management systems in public authorities and local governments as an ITA project result.

Key words: criteria, international technical assistance, intentions, assessment (evaluation), effectiveness.

Актуальність теми. Міжнародна технічна допомога (далі – МТД) у сучасних вітчизняних реаліях є одним із важливих видів стратегічно значущої та вкрай необхідної підтримки України, види й обсяги якої зростають за останні роки. Активне залучення ресурсів і послуг під егідою МТД зумовлює необхідність формування ефективного комплексного правового інструментарію для провадження контрольних, наглядових та інших санкціонованих заходів із боку держави для мінімізації можливих зловживань у цій сфері. Не виникає сумніву, що розрахунків на подальше залучення таких проєктів виправданий винятково за умови існування сприятливої обстановки, яка, зокрема, передбачає зниження рівня проявів нецільового використання аналізованої допомоги.

Постановка проблеми. Одним із важливих аспектів розбудови й системного вдосконалення дієвої комплексної системи правового врегулювання вказаної сфери є формування загальних критеріїв оцінки ефективності виконання проєктів МТД в Україні. Підстави для застосування заходів державного реагування на потенційні зловживання щодо реалізації згаданих проєктів мають мати належне інформативне правове підґрунтя, чому можуть сприяти результати їх оцінювання за відповідним спектром критеріїв. З огляду на це вбачається за доцільне сфокусувати власну увагу на питаннях визначення основних загальних критеріїв оцінки ефективності виконання проєктів МТД в Україні.

Ступінь наукової розробки тематики дослідження. Питання щодо дослідження оцінки рівня ефективності виконання проєктів МТД в Україні не досить розроблене й на сучасному етапі не має попиту не лише у вітчизняних наукових колах, а й серед закордонних вчених. Однак у літературі інколи зустрічаються напрацювання, присвячені проблематикам, дотичним до аналізованої сфери відносин. Насамперед слід виділити Д.М. Рославцева [1, с. 82], який пропонує власне бачення критеріїв оцінки результативності проєктів загалом, а також думку О.В. Амеліної [2, с. 423–424] і П.П. Микитюка [3, с. 127–128], окремі дослідження яких присвячені

оцінюванню інвестиційних складових частин таких заходів. Щодо саме проєктів МТД, то доцільно виокремити роботу В.М. Білокозя [4], який пропонує авторське розуміння визначення критеріїв оцінки ефективності використання МТД, що стосується сфери охорони навколишнього природного середовища, зокрема екологічного врядування та реформування природоохоронної сфери через призму намірів і результативності виконання.

Виклад основного матеріалу. Оцінка ефективності має здійснюватися на основі групи критеріїв (стандартів), досягненні певних показників чи величин, у рамках яких засвідчуватиметься відповідність отриманих результатів попередньо визначеним цілям. Такі критерії повинні бути розроблені на основі управлінських завдань у сфері реалізації державної політики із залучення та використання проєктів МТД. По кожному з-поміж них мають бути визначені показники (в тому числі максимальні чи мінімальні значення), яким повинні зіставлятися кінцеві результати робіт уповноважених суб'єктів із питань залучення та використання згаданих проєктів. Позитивна роль окреслення та визначення таких критеріїв, на нашу думку, вбачається і в тому, що це сприятиме виявленню проблемних аспектів в окресленій сфері й матиме, власне, вагоме значення щодо подальшого пошуку й потенційного впровадження дієвих інноваційних форм і методів роботи відповідних суб'єктів. Мало того, може йтися про середньо- й довгострокову перспективу, що своєю чергою дає змогу розбудовувати ефективну комплексну й вкрай необхідну систему державного регулювання залучення, використання та контролю за проєктами МТД в Україні.

З огляду на викладене вбачається за доцільне й виправдане запропонувати авторське бачення груп критеріїв оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні. Погоджуючись із думкою І.М. Ісупової про нестійкість і часту змінність підходів державної політики до реалізації тих чи інших заходів у багатьох сферах відносин [5, с. 37–38], а також ураховуючи недостатню наукову розробку значного кола складних питань стосовно

правового врегулювання процедур залучення, використання, контролю та оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні й інших аспектів, дотичних до аналізованої сфери, убачається слушним диференціювати всі потенційні критерії на дві загальні групи через **оцінку намірів та оцінку результативності** виконання останніх. Попри наявні переконання, що оцінювати вказані проєкти слід винятково за результатами виконаних робіт, вважаємо, що встановлення варіації спроможностей майбутніх реципієнтів із завершення виконання проєктів МТД обмежує їх характеристику в повних й об'єктивних підсумкових висновках і судженнях відносно здатності повноцінно й своєчасно реалізувати заходи в межах цієї допомоги. З огляду на дійсну значущість такої допомоги для різних секторів економіки й інших векторів діяльності держави, а також враховуючи її обсяги й види, питання всебічної, змістовної та неупередженої оцінки виконання проєкту є вкрай важливим.

Також для повноти й всебічності наукового дослідження авторами буде зроблена спроба обґрунтування доцільності саме такого кількісного складу цих критеріїв та аргументації відповідної градації останніх. Цінність широкого спектра таких критеріїв, на наше переконання, полягає й у тому, що системна розбудова дієвої з позиції довгострокової перспективи державної системи забезпечення реалізації проєктів МТД в Україні можлива винятково за умови реальної змоги всебічно оцінити поточні результати від діяльності з реалізації останніх.

Досліджуючи теоретичні напрацювання вітчизняних та іноземних вчених, аналізуючи національне законодавство й ознайомлюючись із практиками його застосування, вивчаючи провідні міжнародні й закордонні специфіки оцінювання вказаних проєктів, а також виходячи з результатів власних наукових напрацювань, пропонуємо в межах окресленої системи координат виділити підгрупи **основних і додаткових (факультативних)** критеріїв оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні. Логіка такого підходу зумовлюється тим, що за роки незалежності Україною було залучено понад 1 200 проєктів МТД, виконання яких вже завершено, а кожен із них орієнтований на різні сфери й напрями життєдіяльності суспільства. Об'єктивно, вони спрямовані на вирішення різного ступеня складності й характеру завдань, що своєю чергою унеможливує належне їх оцінювання за широким спектром критеріїв. З огляду на цю обставину авторами буде здійснена спроба виокремлення та обґрунтування доцільності основних таких критеріїв. Водночас, зважаючи на визнану й задекларовану необхідність суттєвого вдосконалення наявного правового забезпечення окресленої сфери, для повноти й всебічності дослідження пропонується застосувати діапазон додаткових (факультативних) критеріїв, які в більшості випадків прийнятні для певного напрямку. Застосування останніх буде виправданим, зважаючи на необхідність розбудови комплексної системи залучення, використання, контролю й оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні, адже результати оцінювання можуть бути взяті до уваги лише за удосконалення певних аспектів вітчизняного законодавства із цього питання.

Аналізуючи положення чинного законодавства в цій і суміжних сферах, ознайомлюючись із метою багатьох таких уже залучених проєктів [6] і секторами спрямування [6] фінансових та інших відповідних ресурсів і послуг, базуючись на власних наукових розробках, ми вважаємо за доцільне виділити й предметно сфокусувати увагу на таких основних критеріях:

- 1) повнота й своєчасність реалізації проєктів МТД;
- 2) подальша підтримка (в тому числі фінансування) напрямку, на який був орієнтований проєкт МТД;
- 3) сприяння започаткуванню чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування

(прямого чи опосередкованого) внаслідок реалізації проєктів МТД;

4) стійкість проєкту МТД до змін різного характеру під час його реалізації;

5) інтеграція результатів проєкту МТД в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни в цілому.

Розглянемо й проаналізуємо кожен них. Зауважимо, що в статті група основних таких критеріїв буде репрезентована з позиції намірів, а з приводу їхньої результативності останні будуть викладені в авторській таблиці (див. табл. 1).

1. Повнота й своєчасність реалізації проєктів МТД. Очевидно, що однією з фундаментальних позицій щодо з'ясування результативності проєктів є оцінка повноти й своєчасності виконання останніх. Іншими словами, йдеться про зіставлення намірів реалізації проєктів МТД із боку повноти й своєчасності виконання запланованих завдань отриманим результатом. Відповідно, якщо очікувані наміри були своєчасно повною мірою реалізовані, такий проєкт із позиції ефективності має отримати нижчі бали оцінювання.

Уважаємо, що вказаний критерій є одним із базових, адже, з одного боку, він може бути застосований щодо значної кількості проєктів МТД, а з іншого, – за його допомогою можливо наочно з'ясувати відповідність результатів запланованим намірам. На наше переконання, пропонований критерій матиме вагоме значення під час встановлення реальних обсягів діяльності (виконаних робіт), що мали бути здійснені в рамках реалізації відповідного проєкту.

Процедура оцінювання за вказаним критерієм буде мати характер зіставлення заявлених у поданій відповідній документації реципієнтом завдань і задач, на розв'язання яких йому була потрібна міжнародна технічна допомога від донора, і фактично отриманих результатів щодо виконання цих завдань і задач після реалізації проєкту МТД. Іншими словами, передбачається, що, якщо виконані 100% попередніх завдань, то ефективність проєкту за вказаним критерієм буде мати максимальну оцінку. І навпаки, якщо жодне із завдань, для виконання яких злучалась МТД, не виконане, то, відповідно, оцінка буде мінімальною.

Аналізуючи провідні іноземні практики щодо оцінки ефективності реалізації такого різновиду проєктів, а також усвідомлюючи специфіку діяльності контрольних суб'єктів у вітчизняних правових реаліях, можемо припустити, що саме цей критерій буде покладений в основу процедури виявлення зловживань під час виконання останніх. Зважаючи на те, що за підсумками реалізації таких та інших проєктів до уваги беруться отримані результати, які зіставляються із запланованими намірами, саме його показники сформулюють бачення дійсної ситуації в цілому.

2. Подальша підтримка (в тому числі фінансування) напрямку, на який був орієнтований проєкт МТД. Досягнення задовільних показників щодо реалізації проєктів МТД можливе винятково за сприятливих умов різного походження та характеру. Існування широкого спектра реальних, часто непередбачуваних викликів, загроз і ризиків для сектора національної безпеки й оборони подекуди унеможливує чи ускладнює успішне виконання таких проєктів. Особлива увага в такому сенсі відводиться тим проєктам, запланованим повноцінна реалізація яких триває протягом декількох років, що несе дійсні додаткові ризики для останніх і, відповідно, для певного напрямку. Виходячи із цього, важливою складовою частиною ефективності використання МТД є життя заходів із подальшої системної, злагодженої та належної підтримки напрямів, що фінансувалися різними суспільними інституціями, на які були орієнтовані проєкти МТД.

Саме тому, на нашу думку, знаковим питанням, яке вимагає особливої уваги, є й те, чи здійснюється подальша підтримка (в тому числі фінансування) напряму, на який був орієнтований проєкт МТД? Попри можливе першочергове враження про відсутність взаємозв'язку між періодами під час реалізації згаданих проєктів і після його завершення, вважаємо, що традиційно напрями, на які була орієнтована відповідна допомога, мають стабільно розвиватись та отримувати подальшу підтримку суспільства для розв'язання цих і суміжних проблем. Адже, як відомо, головними умовами для залучення та отримання МТД є відсутність можливостей розв'язати певне проблемне питання шляхом власного ресурсного забезпечення, або ж поточні спроможності не нададуть бажаного ефекту. Водночас досягнення задовільного результату має не лише започаткувати чи активізувати певні конструктивні процеси відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого), а й дозволяє отримувати подальшу підтримку з боку зацікавлених сторін, реально сприяючи поступальному розвитку того чи іншого напряму.

Десятиріччями сформована практика наочно демонструє непоодинокі випадки, коли за підсумками реалізації проєктів МТД подальша підтримка відповідного напряму не здійснюється та часто знижується перспективна користь вказаної допомоги. Указане може свідчити як про відсутність стратегічних підходів із реалізації того чи іншого напряму, що вбачається недопустимим у сучасних складних соціально-економічних умовах, так і про випадки зловживань щодо такої допомоги. Тобто ресурси, отримані в рамках МТД надалі, можуть використовуватися не відповідно до попередньо окреслених та узгоджених намірів з їх реалізації.

3. Сприяння започаткування чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого) внаслідок реалізації проєктів МТД. Загальновідомо, що ініціативи залучення МТД зумовлені існуванням певних реальних значущих потреб держави, певного регіону, громади чи іншої одиниці, розв'язання яких на сучасному етапі в повному обсязі зазвичай неможливе з використанням власного забезпечення. За таких умов уживаються заходи щодо залучення зовнішніх ресурсів чи (і) послуг, у тому числі й шляхом МТД. Наочним прикладом можна вважати залучення різних проєктів МТД для однієї загальної цілі, передбаченої Статутом Організації Об'єднаних Націй від 26 червня 1945 р. [7] – забезпечення колективної безпеки, зокрема й шляхом протидії наслідкам «Чорнобильської катастрофи». Для досягнення такої мети вже було отримано низку згаданих проєктів (Комплекс із виробництва металевих бочок і залізобетонних контейнерів для зберігання радіоактивних відходів Чорнобильської атомної електростанції, Проєкт розвитку технічної допомоги з питань боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму в Україні – MOLI-UA-2 і багато інших), системою успішна реалізація яких має забезпечити протидію (мінімізацію негативних чинників) багатьом небезпечним наслідкам техногенного, екологічного й іншого характеру.

Як показав досвід, успішна реалізація більшості проєктів такого спрямування сприяла започаткуванню певних конструктивних процесів, спрямованих на протидію наслідками «Чорнобильської катастрофи» й інших негативних факторів, які несуть загрозу сектору безпеки. Своєю чергою отримані результати від реалізації МТД лягли в основу започаткування чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування для системного дієвого розв'язання інших складних аспектів.

Загалом же йдеться про те, наскільки внаслідок реалізації конкретного проєкту МТД було розв'язано проблему, для якої останній залучався. І, відповідно, чи сприяло таке розв'язання належній реалізації функцій держави й місцевого самоврядування, або очікуваному функціонуванню певного господарчого суб'єкта, або розвитку певної сфери, або досягненню інших соціально значущих результатів.

Цей критерій має визначити, як надалі суспільство використало результати від залучення МТД. Так, якщо після реалізації проєкту основні програмні завдання були виконані, і після цього не відбулось започаткування якихось нових конструктивних процесів на основі отриманого результату від використання МТД, то оцінка за цим критерієм має бути мінімальною та такою, яка не відповідає вимогам щодо залучення вказаної допомоги.

4. Стійкість проєкту МТД до змін різного характеру під час його реалізації. Практика наочно демонструє, що виконання значної частини проєктів – це довготривалий процес, реалізація якого може відбуватися протягом декількох років. Зважаючи на деякі види робіт чи послуг, усвідомлюючи специфіку певних сфер спрямування такої допомоги й враховуючи інші вагомні фактори, не виникає сумніву, що досягнення бажаних результатів можливо винятково в середньо- чи довгостроковій перспективі. З огляду на це лівова частка проєктів МТД безальтернативно реалізується на довготривалій основі, що об'єктивно породжує певні ризики для успішного його виконання. Відповідно, стосовно таких проєктів, важливим аспектом під час його безпосередньої реалізації є стійкість останнього до змін різного характеру й походження. Динамічні й нерідко непрогнозовані суттєві зміни політичного, правового, економічного, технічного, технологічного чи соціального характерів ускладнюють або унеможливають повноцінну й своєчасну реалізацію проєкту МТД. Такий негативний варіант розвитку подій не дає змоги отримати очікувані результати, що часто слугує каталізатором для появи різних проблем, у тому числі негативної віддзеркалюється на іміджеві складовій частині України. Усе це ускладнює досягнення очікуваних наслідків від такого проєкту, тим самим негативно позначаючись на отриманні соціально значущих результатів.

Тому важливе питання оцінки стійкості проєктів МТД до різних подразників, адже суттєва трансформація поточної парадигми для його виконання зазвичай формує менш сприятливі умови. Відповідно, існування широкого діапазону санкціонованих варіантів досягнення закладених намірів у поєднанні зі стійкою та раціональною державною політикою в аналізованій сфері має сприяти стійкості таких проєктів до дії широкого кола суб'єктивних чинників. Забезпечення стійкості проєкту надасть змогу розраховувати на отримання значущих для державно-приватного сектору результатів, формувати стратегії розвитку державного, регіонального, місцевого чи локального масштабів, сприяючи тим самим необхідному поступальному зростанню вітчизняного економічного сектору.

5. Інтеграція результатів проєкту МТД в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни в цілому. Досягнення задовільних показників у рамках реалізації того чи іншого проєкту МТД нерідко супроводжується певними позитивними з позиції розвитку відповідної сфери та (або) задоволення потреб суспільства надбаннями. Усвідомлюючи існування тісних і розгалужених взаємозв'язків сфер – об'єктів реалізації фінансових та інших ресурсів у рамках згаданої допомоги, закономірно можемо припустити, що певні зміни щодо однієї сфери за підсумками виконання цих проєктів можуть позначитися й на інших, насамперед суміжних таких складових частин. Виникнення чи посилення конструктивних процесів за підсумками аналізованої діяльності може відчутно сприятливо відбитися й на інших аспектах функціонування держави чи життєдіяльності населення. Це своєю чергою може породити ряд інших тенденцій чи процесів у межах інших сфер, справляючи загальний позитивний ефект.

Переконані, що навіть окремі підсумки розв'язання певного проблемного питання технічного характеру позначаються, до прикладу, на певній соціальній сфері, підтверджуючи тезу про можливість інтеграція результатів проєкту МТД. З огляду на існування міжнародних практик,

до прикладу, Організації економічного співробітництва й розвитку щодо оцінки аналізованих проєктів, однією з базових позицій залишається виявлення взаємодії, підтримки й не суперечності між собою останніх [8]. На наш погляд, зважаючи на широкий спектр таких проєктів різного спрямування, у такому аспекті варто здійснити акцент саме на оцінці інтеграції результатів проєкту МТД до інших сфер життєдіяльності суспільства чи регіону або держави в цілому. Очевидно, що встановлення таких позитивних результатів додатково засвідчуватиме значущість аналізованих проєктів, стимулюючи до подальшого залучення останніх, і сприятиме провадженню інших заходів, орієнтованих на розв'язання похідних проблем.

Щодо іншої підгрупи – **додаткових (факультативних)** критеріїв, певну сукупність яких доцільно буде застосовувати для оцінювання окремих проєктів, то вони також мають вагомe значення для належної характеристики підсумків цих строкових заходів. Зважаючи на специфіку викладення матеріалу в нашому науковому дослідженні, вказана підгрупа буде розглядатися через призму результативності виконання аналізованих проєктів. Щодо намірів, то останні за цими критеріями будуть визначені в підсумковій таблиці (див. табл. 1).

Досліджуючи вказану проблематику, ми дійшли висновку й пропонуємо до переліку додаткових (факультативних) критеріїв віднести такі:

1) оцінка рівня ефективності сприяння державі й суб'єктам приватноправових відносин протидії відповідним загрозам і мінімізації ризиків національній безпеці України різного характеру й країн походження внаслідок реалізації проєкту МТД;

2) оцінка рівня економічної стійкості й сприяння забезпечення поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту МТД;

3) оцінка ефективності реалізації відповідних функцій держави й місцевого самоврядування шляхом отриманих фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД;

4) оцінка рівня забезпеченості сприянню започаткування чи прискорення виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами завдяки використанню фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД;

5) оцінка рівня позитивних результатів соціального характеру;

6) оцінка ступеня посилення міжнародної чи міждержавної взаємодії за підсумками реалізації проєкту МТД в Україні;

7) оцінка становища України з боку формування сприятливого інвестиційного клімату останньої внаслідок реалізації проєкту МТД;

8) оцінка ролі громадянського суспільства з відповідного кола питань за підсумками реалізації проєкту МТД;

9) оцінка рівня виявлених змін, у тому числі вдосконалення інформаційного, (та, або) технічного, (та, або) наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади й місцевого самоврядування внаслідок реалізації проєкту МТД.

Сфокусуємо власну увагу на кожному з-поміж них.

1. Оцінка рівня ефективності сприяння державі й суб'єктам приватноправових відносин протидії відповідним загрозам і мінімізації ризиків національній безпеці України різного характеру й країн походження внаслідок реалізації проєкту МТД. Широке коло складних питань із системного й раціонального забезпечення національної безпеки й оборони були й залишаються пріоритетними для Української держави. За поточних динамічних і нерідко складно прогнозованих трансформацій у різних сферах державного регулювання потреба в існуванні безпечного становища набуває особливого значення. Існування широкого діапазону реальних загроз і значної кількості ризиків мотивує наявність гострої потреби щодо

ефективної системної реалізації державної політики за окресленими напрямками. Нинішня політико-правова обстановка, економічний стан держави й соціальна напруга об'єктивно вимагають своєчасного й дієвого реагування на наявні подразники задля мінімізації випадків посилення ролі деструктивних тенденцій і процесів у різних сферах відносин. Мало того, за наслідками активних дій різного характеру й способів їх здійснення за останні роки суверенітет і територіальна цілісність України неодноразово опинялись під суттєвою загрозою, що з новою силою зумовило попит на розв'язання значного спектра проблем щодо національного сектору безпеки й оборони.

Питаннями національної безпеки й оборони охоплюється широке коло сфер відносин для досягнення завдань та ефективної реалізації функцій, у межах яких активно залучається МТД. Зважаючи на концентрацію небезпечних чинників та існування практик зловживань із питань реалізації ресурсів МТД, вказане питання стоїть вкрай гостро, адже йдеться про забезпечення безпеки на міжнародному рівні. Відповідно, оцінка ефективності протидії таким загрозам шляхом використання ресурсів МТД може братися до уваги під час з'ясування результативності виконаного проєкту. Слід також зауважити, що поширена практика залучення довготривалих (на декілька років) проєктів і, відповідно, їхня повноцінна реалізація, як правило, залежить від успішного виконання всіх завдань із кожного попереднього етапу.

2. Оцінка рівня економічної стійкості й сприяння забезпечення поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту МТД. У період постіндустріальної та інформаційної суспільної формації питання щодо забезпечення економічної стійкості й забезпечення поступального економічного розвитку країни залишаються одними з базових. Від економічного становища держави суттєвою мірою залежать її реальний розвиток, спектр та обсяги спроможностей у тій чи іншій сфері суспільного життя та демонстрація її можливостей як авторитетного й дієвого регулятора суспільних відносин. Не менш важливо наголосити, що за поточних складних конкурентних умов отримання будь-якої переваги є надзвичайно значущим питанням для поточного й перспективного становища вітчизняної економічної системи.

Слід зауважити, що значна частина проєктів МТД прямо чи опосередковано спрямована на сприяння конкурентоспроможності вітчизняної економічної системи на міжнародній арені, а також забезпеченню її поступального розвитку. З огляду на помітно відчутну залежність розвитку держави від стану її економіки й усвідомлюючи появу негативних наслідків для останньої та чутливість вказаного сектору до дії будь-яких факторів, досить важливою, на нашу думку, є можливість прослідкувати наслідки від реалізації багатьох проєктів МТД саме з економічного боку.

3. Оцінка ефективності реалізації відповідних функцій держави й місцевого самоврядування шляхом отриманих фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД. Будь-яка діяльність владних інституцій є вираженням сутності держави й демонстрацією соціального призначення останньої. Інакше висловлюючись, суб'єкти публічних відносин під час провадження власної санкціонованої діяльності реалізують певні функції держави, практично втілюючи в життя задекларовані орієнтири. Така діяльність спрямована на досягнення найвищого суспільного призначення держави, і тому ефективна й результативна робота за кожним напрямом має принципове значення.

Повноцінна й своєчасна реалізація всіх функцій держави й місцевого самоврядування традиційно є одним із головних проблемних питань хронічного характеру, яке потребує хоча б часткового й належного вирішення. Звідси й виникає необхідність залучення фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД для досягнення управлінських цілей. Як показує багаторічна практика, систематичне досягнення законодавчо визначених орієнтирів діяльності держави часто

ускладнюється внаслідок сукупного впливу значного спектра факторів суб'єктивного характеру й об'єктивних умов. Реалії сьогодення дають закономірні підстави стверджувати, що для досягнення задовільних та очікуваних показників за багатьма напрямками суспільного життя доводиться здійснювати заходи із залучення МТД.

4. Оцінка рівня забезпеченості сприянню започаткування чи прискорення виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами завдяки використанню фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД. Указаний результат, у тому числі як пріоритетний, вочевидь, зумовлений необхідністю для України своєчасно й у повному обсязі виконувати ряд зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами. Обрання проєвропейського вектора подальшого розвитку нашої країни, закономірно, породжує перед країною широкий діапазон викликів, належне реагування на які може передбачати необхідність реалізації взятих на себе зобов'язань. Результативна й ефективна системна діяльність за такими напрямками необхідна для поточного історичного періоду й вкрай важлива з позиції середньо- чи довгострокової перспективи сталого економічного розвитку Української держави.

За таких умов досить поширеною є практика отримання фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД саме для сприяння започаткуванню чи прискоренню виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами. Орієнтир на вказаний результат стає базовою передумовою для такої допомоги й може мати значення з боку її обсягів і видів. Тому нерідко акцент саме на питаннях сприяння реалізації таких зобов'язань дає змогу отримати конкурентні переваги перед іншими потенційними реципієнтами. Уважаємо, що виправдано використання фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД, сприяння започаткуванню чи прискоренню виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами слід позиціювати як один із важливих та актуальних результатів, особливо в складних і часто непередбачуваних умовах сьогодення.

5. Оцінка рівня позитивних результатів соціального характеру. З-поміж розглянутих і проаналізованих аспектів у контексті дослідження питання оцінки результативності реалізації наявних і ймовірних проєктів МТД досить важливою, на нашу думку, вбачається соціальна складова частина результатів виконання проєкту. Йдеться насамперед про ті новації з боку посилення ролі певного напрямку, які позитивно відбилися на цих чи інших сферах життєдіяльності населення або соціальних процесах за підсумками реалізації проєкту МТД.

Не виникає сумніву, що від підсумків реалізації окремої частини проєктів МТД залежить і питання певних конструктивних змін соціального характеру. Такі вдосконалення мають позитивно вплинути на поточну життєдіяльність соціуму, формуючи сприятливі умови для мінімізації проявів суспільної напруги. Усвідомлюючи значення думки більшості суспільства для демократичних держав, особливо в умовах непоодиноких іноземних і вітчизняних інцидентів кардинальних трансформацій та, як наслідок, випадків політичної деструкції питання соціальної сфери відіграє не останню роль. Тому пропонується залежно від мети наявних чи потенційних проєктів МТД застосовувати цей критерій із позиції оцінки ефективності реалізації останніх.

6. Оцінка ступеня посилення міжнародної чи міждержавної взаємодії за підсумками реалізації проєкту МТД в Україні. Очевидно, що в сучасний період активної фази реалізації проєвропейського вектора державної політики й динамічного перебігу широкого спектра глобалізаційних процесів виправданим убачається намір погли-

блення міжнародної чи міждержавної взаємодії. З огляду на відчутне посилення ролі взаємодії та реального значення від результатів такої спільної діяльності для різних сфер і ланок національної економіки цей результат вкрай важливий. Значущість результату виправдано зумовлена й тим, що, як із попереднім характеризованим критерієм, може йтися про перспективне зростання видів, обсягів і кількості МТД, що позитивно відіб'ється на країні. Не виникає сумніву, що з боку необхідного поступального розвитку національної економіки підвищення рівня ефективності функціонування державних механізмів і вслякого легального забезпечення благополуччя населення питання потенційного залучення фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД, постає вкрай гостро.

Залежно від виду МТД така взаємодія може провадитися різними формами, забезпечуючи отримання важливого досвіду щодо спільного оперативного й дієвого розв'язання складних питань. З огляду на поточний широкий спектр загроз і ризиків національній безпеці України вказаний вектор політики вкрай важливий. Відповідно, такі наміри й очікувані результати слід позиціювати як критерії оцінки проєктів МТД.

7. Оцінка становища України з боку формування сприятливого інвестиційного клімату останньої внаслідок реалізації проєкту МТД. Поточний складний етап державотворення ознаменувався також пріоритетним орієнтиром на формування сприятливого інвестиційного клімату як важливого аспекту з боку визнаного необхідного залучення значного інвестування в країну. Наявна ситуація в такому напрямі дає об'єктивні підстави стверджувати про гостру потребу комплексної системної модернізації цієї сфери, що передбачає як удосконалення законодавства, так і оперативне розв'язання інших складних питань різного характеру.

Не виникає сумніву, що належне (тобто таке, що відповідає визначеним намірам) розпорядження фінансовими й іншими ресурсами й послугами в рамках МТД має позитивний ефект із позиції формування та бажаного утвердження іміджу країни зі сприятливим інвестиційним середовищем. Мало того, поширена практика негласного підсумкового оцінювання реалізації вказаних проєктів донорами. Такі відомості беруться до уваги під час прийняття рішення про інвестування в ту чи іншу галузь, впливаючи на доцільність, обсяги й види цих ресурсів. Відповідно, питання необхідного посилення інвестиційної привабливості певною мірою залежить від належного розпорядження фінансовими й іншими ресурсами й послугами, отриманими як МТД.

8. Оцінка ролі громадянського суспільства з відповідного кола питань за підсумками реалізації проєкту МТД. Указаний аспект, на наше переконання, також має вагоме значення для пропонованої підгрупи додаткових критеріїв оцінювання ефективності використання МТД. Одним із сучасних і визнаних світовою спільнотою правотворчих трендів є активне залучення громадськості як одного з дієвих способів впливу на поведінку учасників тих чи інших відносин.

Практика останнього десятиріччя як іноземних держав, так і з недавніх пір України демонструє суттєвий позитивний ефект від участі громадськості в розв'язанні широкого кола питань. Тому з'ясування появи такого впливу чи посилення наявної ролі буде свідчити про результативність багатьох проєктів МТД.

9. Оцінка рівня виявлених змін, у тому числі вдосконалення інформаційного, (та, або) технічного, (та, або) наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади й місцевого самоврядування внаслідок реалізації проєкту МТД. Указаний критерій також має вагоме значення, адже більшість проєктів МТД має за кінцеву мету вдосконалення інформаційного, (та, або) технічного, (та, або) наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади

й місцевого самоврядування. Відповідно, наявність очікуваних та інших якісних змін свідчатиме про результативність того чи іншого проєкту, отриманого в рамках МТД.

Необхідно зауважити, що в такому сенсі важливе питання здійснення акценту на видах **показників**. На підставі останніх потенційно буде здійснюватися оцінка результативності відповідного проєкту МТД у рамках розглянутого критерію. Уважаємо, що роль таких показників має визначальне значення, адже саме за їхньою допомогою можливо оцінити кількісні чи якісні характеристики в межах тих чи інших критеріїв. Також залежно від їх видів показники надають змогу встановити наявність чи перекопанатися у відсутності певних позитивних якостей, важливих із позиції розв'язання наявної проблеми. Припускаємо, що вони надають можливість репрезентувати відповідний критерій, багатогранно розкриваючи широке коло властивостей останнього.

Погоджуємося з поширеною думкою, що той чи інший критерій виконує роль своєрідного «мірила», за допомогою якого оцінюється результативність певної, зазвичай, сукупності процесів, орієнтованих на реалізацію поставлених завдань. Натомість роль показників щодо критеріїв полягає в тому, що це певний спектр різної сукупності й видів характеристик, які беруться до уваги під час оцінки відповідних процесів. Очевидно, що залежно як від самого критерію, так і від потенційно оцінюваного процесу можлива неодноразова компіляція кількісного й видового складу показників.

Акцентуючи саме на показниках запропонованих критеріїв, слід відзначити, що, зважаючи на широкий діапазон сфер спрямування МТД, а також різновидів отримуваних ресурсів і послуг, убагацьється складним завданням запропонувати такий перелік показників, які мали б універсальний характер. З огляду на це пропонується взяти до уваги підхід, який передбачає шкалу оцінювання ступеня реалізації проєкту МТД по кожному з названих критеріїв. Тобто, як уже зауважувалось, оцінювання проєктів відбуватиметься шляхом зіставлення отриманих результатів попередньо узгодженим очікуваним намірам. Адже, усвідомлюючи існування поширеної практики неповної реалізації цих проєктів, суб'єкт, уповноважений провадити оцінні заходи, буде встановлювати ступінь виконання останніх (див. табл. 1) шляхом виставлення відповідних балів за певними позиціями.

Висновки й перспективи подальших розвідок. Узагальнюючи викладене, стверджуємо, що одним зі значущих аспектів із боку розбудови комплексної системи залучення, використання та контролю за проєктами МТД в Україні має стати розробка й запровадження загальних критеріїв оцінювання ефективності використання МТД. За допомогою таких критеріїв можливо як виявити проблемні позиції в такій сфері, так і запропонувати інноваційні форми, методи, способи й засоби їх врегулювання.

Зважаючи на значну кількість і широку географію залучення таких проєктів, нами запропоновано виокремити під-

групи основних і додаткових (факультативних) критеріїв з'ясування ефективності реалізації проєктів МТД в Україні через призму намірів і результативності виконання останніх. До числа основних пропонується включити такі:

- 1) повнота й своєчасність реалізації проєктів МТД;
- 2) подальша підтримка (в тому числі фінансування) напрямку, на який був орієнтований проєкт МТД;
- 3) сприяння започаткуванню чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого) внаслідок реалізації проєктів МТД;
- 4) стійкість проєкту МТД до змін різного характеру під час його реалізації;
- 5) інтеграція результатів проєкту МТД в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни в цілому.

Щодо підгрупи додаткових (факультативних) критеріїв, то з позиції оцінки результативності здійснюється акцент на таких:

- 1) оцінка рівня ефективності сприяння державі й суб'єктам приватноправових відносин протидії відповідним загрозам і мінімізації ризиків національній безпеці України різного характеру й країн походження внаслідок реалізації проєкту МТД;
- 2) оцінка рівня економічної стійкості й сприяння забезпечення поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту МТД;
- 3) оцінка ефективності реалізації відповідних функцій держави й місцевого самоврядування шляхом отриманих фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД;
- 4) оцінка рівня забезпеченості сприянню започаткування чи прискорення виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами завдяки використанню фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД;
- 5) оцінка рівня позитивних результатів соціального характеру;
- 6) оцінка ступеня посилення міжнародної чи міждержавної взаємодії за підсумками реалізації проєкту МТД в Україні;
- 7) оцінка становища України з боку формування сприятливого інвестиційного клімату останньої внаслідок реалізації проєкту МТД;
- 8) оцінка ролі громадянського суспільства з відповідного кола питань за підсумками реалізації проєкту МТД;
- 9) оцінка рівня виявлених змін, у тому числі вдосконалення інформаційного, (та, або) технічного, (та, або) наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади й місцевого самоврядування внаслідок реалізації проєкту МТД.

Указана стаття може становити особливий інтерес для науковців і фахівців, дослідження яких присвячені питанням залучення, використання, контролю та оцінки ефективності за проєктами МТД в Україні. Її результати можуть бути взяті до уваги під час висловлення пропозицій з удосконалення правового забезпечення аналізованої сфери відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рославцев Д.М. Проектний аналіз: функціональні аспекти реалізації проєктів транспортних систем і логістики : навчальний посібник / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : Харківська національна академія міського господарства, 2013. 218 с.
2. Амеліна О.В. Критерії оцінки привабливості інвестиційних проєктів. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки*. 2011. Вип. 4. С. 421–426.
3. Микитюк П.П. Основні критерії оцінки ефективності інвестиційно-інноваційних проєктів. *Економічний простір*. 2013. № 71. С. 125–134.
4. Білокінь В.М. Аналітична записка з проведення оцінки результативності проєктів міжнародної технічної допомоги та національних програмних документів, що стосуються сфери охорони навколишнього природного середовища, зокрема екологічного врядування та реформування природоохоронної сфери. 2018. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Analytics.pdf>.
5. Исупова И.Н. К вопросу об оценке эффективности государственного управления. *МИР (Модернизация. Инновации. Развитие)*. 2010. № 1 (2 (2)). С. 37–39.
6. Перелік зареєстрованих проєктів з планами закупівель. *Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga/pereliki-zarejestrovanih-proektiv-z-planami-zakupivel>.
7. Статут Організації Об'єднаних Націй : Міжнародний документ від 26 червня 1945 р. *База даних «Законодавство України»*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.
8. OECD. Applying Evaluation Criteria Thoughtfully. OECD Publishing, Paris. 2021. URL: <https://doi.org/10.1787/543e84ed-en>. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/543e84eden.pdf?expires=1618173415&id=id&accname=guest&checksum=FEEB969FD615E7F6B8371FFC8D2D5AD9>.

Загальні критерії оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні

№	Наміри реалізації проєктів МТД в Україні	Оцінка результативності виконання проєктів МТД в Україні
1	2	3
Основні загальні критерії оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні		
1	Повнота й своєчасність реалізації проєктів МТД	Оцінка повноти й своєчасності реалізації проєктів МТД
Показники ступеня реалізації (за п'ятибальною шкалою)	5 – наміри, реалізовані в повному обсязі й своєчасно; 4 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 3 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт) з явними проявами зловживань із боку виконавців (та, або) відповідальних осіб; 2 – у встановлені строки наміри реалізовані з рівнем нижче 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 1 – наміри не реалізовані у встановлені строки або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
2	Подальша підтримка (в тому числі фінансування) напряму, на який був орієнтований проєкт МТД	З'ясування, чи відбулася подальша підтримка (в тому числі фінансування) напряму, на який був орієнтований проєкт МТД
Показники ступеня реалізації (за п'ятибальною шкалою)	5 – наміри, реалізовані в повному обсязі й своєчасно; 4 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 3 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт) з явними проявами зловживань із боку виконавців (та, або) відповідальних осіб; 2 – у встановлені строки наміри реалізовані з рівнем нижче 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 1 – наміри не реалізовані у встановлені строки або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
3	Сприяння започаткування чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого) внаслідок реалізації проєктів МТД	Виявлення започаткування чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого) внаслідок реалізації проєктів МТД
Показники ступеня реалізації (за п'ятибальною шкалою)	5 – наміри, реалізовані в повному обсязі й своєчасно; 4 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 3 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт) з явними проявами зловживань із боку виконавців (та, або) відповідальних осіб; 2 – у встановлені строки наміри реалізовані з рівнем нижче 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 1 – наміри не реалізовані у встановлені строки або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
4	Стійкість проєкту МТД до змін різного характеру під час його реалізації	Оцінка стійкості проєкту МТД до змін різного характеру під час його реалізації
Показники ступеня реалізації (за п'ятибальною шкалою)	5 – наміри, реалізовані в повному обсязі й своєчасно; 4 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 3 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт) з явними проявами зловживань із боку виконавців (та, або) відповідальних осіб; 2 – у встановлені строки наміри реалізовані з рівнем нижче 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 1 – наміри не реалізовані у встановлені строки або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
5	Інтеграція результатів проєкту МТД в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни в цілому	З'ясування, чи відбулася інтеграція результатів проєкту МТД в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни в цілому
Показники ступеня реалізації (за п'ятибальною шкалою)	5 – наміри, реалізовані в повному обсязі й своєчасно; 4 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 3 – у встановлені строки наміри реалізовані не в повному обсязі, але понад 50% від запланованих обсягів (видів робіт) з явними проявами зловживань із боку виконавців (та, або) відповідальних осіб; 2 – у встановлені строки наміри реалізовані з рівнем нижче 50% від запланованих обсягів (видів робіт); 1 – наміри не реалізовані у встановлені строки або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
Додаткові (факультативні) загальні критерії оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні		
1	Сприяння державі й суб'єктам приватноправових відносин у протидії відповідним загрозам і мінімізації ризиків сектору безпеки й оборони різного характеру й країн походження внаслідок реалізації проєкту МТД	Оцінка рівня ефективності сприяння державі й суб'єктам приватноправових відносин протидії відповідним загрозам і мінімізації ризиків національній безпеці України різного характеру й країн походження внаслідок реалізації проєкту МТД
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	

1	2	3
2	Посилення економічної стійкості й сприяння забезпечення поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту МТД	Оцінка рівня економічної стійкості й сприяння забезпечення поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту МТД
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
3	Повноцінна й своєчасна реалізація функцій держави й місцевого самоврядування шляхом отриманих фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД	Оцінка ефективності реалізації відповідних функцій держави й місцевого самоврядування шляхом отриманих фінансових та інших ресурсів і послуг у рамках МТД
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
4	Забезпечення шляхом використання фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД, сприяння започаткування чи прискорення виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами	Оцінка рівня забезпеченості сприянню започаткування чи прискорення виконання Україною відповідних зобов'язань передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами й договорами завдяки використанню фінансових та інших ресурсів і послуг, отриманих у рамках МТД
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
5	Досягнення позитивних результатів соціального характеру	Оцінка рівня позитивних результатів соціального характеру
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
6	Поглиблення міжнародної чи міждержавної взаємодії в умовах перебігу глобалізаційних процесів і реалізації проєвропейського вектора розвитку Української держави	Оцінка ступеня посилення міжнародної чи міждержавної взаємодії за підсумками реалізації проєкту МТД в Україні
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
7	Посилення становища України з позиції формування сприятливого інвестиційного клімату останньої	Оцінка становища України з боку формування сприятливого інвестиційного клімату останньої внаслідок реалізації проєкту МТД
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
8	Посилення ролі громадянського суспільства із широкого спектра питань, розгляд і пропозиції щодо розв'язання яких матимуть позитивне значення для певної сфери державної діяльності й інших конструктивних заходів	Оцінка ролі громадянського суспільства з відповідного кола питань за підсумками реалізації проєкту МТД
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	
9	Зміни, в тому числі вдосконалення інформаційного, (та, або) технічного, (та, або) наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади й місцевого самоврядування	Оцінка рівня виявлених змін, в тому числі вдосконалення інформаційного, (та, або) технічного, (та, або) наукового, (та, або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади й місцевого самоврядування внаслідок реалізації проєкту МТД.
Показники ступеня реалізації (за трибальною шкалою)	3 – наміри реалізовані; 2 – наміри реалізовані з нижчим ефектом; 1 – наміри не реалізовані, або неможливо встановити ступінь реалізації намірів (у зв'язку зі специфікою послуг, отриманих Україною).	